

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/87/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1510226478
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Huszár
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1510226478.2

Uznesenie

Krajský súd Bratislava v právnej veci navrhovateľov: 1./ U. Z., C.. U., W.. XX. XX. XXXX, A. Č.. XXXX/X, F., 2./ K.. U. Z., W.. XX. XX. XXXX, T. Y. L. C. (Č. C.), obaja zastúpení advokátom JUDr. Jánom Čarnogurským, so sídlom Dostojevského rad č. 1, Bratislava, proti odporcom: 1/. K.. R. V., W.. XX. XX. XXXX, F. Ž. Č.. XXXX/XX, W. A., zastúpený advokátom JUDr. Marekom Ďuranom, so sídlom Boženy Němcovej č. 4, Nitra, 2./ R.. H. U., L. V. T. Ú. K.. U. Z. - L. V., L. L. V.Á. Č.. X, F. F., zastúpená advokátom JUDr. Františkom Vavračom, so sídlom Horná č. 51, Banská Bystrica, o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, na odvolanie navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V, č. k. 39C/343/2010-317 zo dňa 6. novembra 2014, na odvolanie navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V, č. k. 39C/343/2010-342 zo dňa 30. decembra 2014, v pomere hlasov 3 : 0, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, č. k. 39C/343/2010-342 zo dňa 30. decembra 2014, týkajúce sa nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov navrhovateľky 1./ z m e ň u j e tak, že navrhovateľke 1./ oslobodenie od súdnych poplatkov v dovolacom konaní priznáva. Vo zvyšnej časti napadnuté uznesenie p o t v r d z u j e.

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, č. k. 39C/343/2010-317 zo dňa 6. novembra 2014, z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa uznesením č. k. 39C/343/2010-342 zo dňa 30. decembra 2014 nepriznal navrhovateľom 1./ a 2./ oslobodenie od súdnych poplatkov, s poukazom na ust. § 138 ods. 1 O. s. p., vychádzajúc zo zistenia, že navrhovateľka bola zamestnaná v období od 01. 05. 2013 - 30. 06. 2014 na Ministerstve spravodlivosti, ako administratívna pracovníčka, pričom výška jej príjmu bola v období od mesiaca marec 2014 do júna 2014 vo výške 322,54 €, v mesiacoch 07/2014 - 08/2014 - 185,- € a v mesiaci 09/2014 - 195,- €. Od júla 2014 je práceneschopná. Navrhovateľka 1./ poberá od januára 2010 invalidný dôchodok vo výške 110,- €, nie je evidovaná ako uchádzač o zamestnanie na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Navrhovateľka 1./ býva v byte na A. X, F., ktorý má v podielovom spoluvlastníctve o veľkosti podielu 1 s pánom V.. Jej mesačné výdavky súvisiace s bývaním sú vo výške 45,80 €. Navrhovateľka ďalej uviedla, že je vlastníkom 1 rodinného domu v T. V.. Nemá žiadnu vyživovaciu povinnosť a ani žiadne dlhy. Jej mesačné výdavky na lieky sú vo výške 50,- €. Navrhovateľka je vydatá za navrhovateľa 2./, pričom on je vlastníkom pozemkov v katastrálnom území Y.V., I. F. F., z ktorých nepoberá žiadnu rentu a nemá z nich majetkový prospech. Z tlačiva pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (FYZICKÁ OSOBA), ktoré predložili navrhovatelia spoločne, súd nezistil, aké sú majetkové pomery navrhovateľa 2./, aj keď ten toto tlačivo podpísal.

Rozhodnutie zdôvodnil tým, že u navrhovateľov 1./ a 2./ nie sú splnené podmienky na oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie vo výške 199,- €. Navrhovateľka 1./ je vlastníkom 1 3-izbového bytu v F. a 1 rodinného domu v T. V.. Navrhovateľ 2./ je vlastníkom nehnuteľností v k. ú. Y., LV č. XXX, XXX,

XXX. Vzhľadom na uvedené nemožno povedať, že by boli osobami úplne nemajetnými. Navrhovatelia nie sú poberateľmi dávok v hmotnej núdzi. Navrhovateľka 1./ nepreukázala (predložením lekárskeho potvrdenia) pre aké ochorenie je dlhodobo chorá, v dôsledku čoho je nezamestnaná, aby súd mohol posúdiť, či na jej strane existujú objektívne prekážky, ktoré jej bránia nájsť si prácu s dostatočným príjmom, ktorým pokryje odôvodnené potreby a nevyhnutné výdavky. Z dokladov, ktoré súdu predložili navrhovatelia spolu so žiadosťou o oslobodenie od súdnych poplatkov, nemal súd preukázané, že na ich strane, s prihliadnutím na výšku súdneho poplatku, ako aj skutočnosť, že súdny poplatok za dovolanie predstavuje jednorázovú platbu, ktorá platiteľa nepostihuje pravidelne, sú také pomery, ktoré by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov. Podľa názoru súdu, u navrhovateľov nie je splnená ani druhá podmienka na priznanie oslobodenia a to, že na ich strane nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie svojho práva. Navrhovatelia v predmetnom konaní bezúspešne uplatňovali práva, keďže neboli úspešní ani v konaní vo veci samej a takisto neboli úspešní, ani v konaní odvolacom.

Uznesenie odvolaním v zákonom stanovenej lehote napadli navrhovatelia, domáhajúc sa jeho zmeny. Navrhovateľka 1./ uviedla, že je spoluvlastníčkou bytu na A. G., v ktorom býva spolu s dcérami. Nemá z tohto vlastníctva žiaden príjem. Rodinný dom v T. V. je vo vlastníctve K.. R. V.. Navrhovateľ 2./ je spoluvlastníkom nehnuteľností v kat. úz. Y., avšak na tieto nehnuteľnosti je zriadené exekučné záložné právo súdneho exekútora R.. N. R.. V inom súdnom konaní sú zastúpení Centrom právnej pomoci a podľa § 138 ods. 4 O. s. p., toto rozhodnutie má účinky oslobodenia od súdnych poplatkov.

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením, č. k. 39C/343/2010-317 zo dňa 6. novembra 2014, dovolacie konanie voči rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 4Co/15/2013-286 zo dňa 21. 05. 2014, zastavil; uložil navrhovateľom 1./ a 2./ povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne odporcovi 1./ náhradu trov dovolacieho konania, k rukám jeho právneho zástupcu vo výške 167,78 € a odporcovi 2./ náhradu trov dovolacieho konania, k rukám jeho právneho zástupcu vo výške 139,82 €, do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia, s poukazom na ust § 5 ods. 1, písm. a/; § 8 ods. 1; § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, v platnom znení dôvodiac, že navrhovatelia nezaplatili v dodatočne určenej lehote súdny poplatok za dovolanie, napriek tomu, že o následkoch boli poučení.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 146 ods. 2, veta prvá O. s. p.

Uznesenie odvolaním v zákonom stanovenej lehote napadli navrhovatelia, vytýkajúc súdu prvého stupňa, že svojím postupom im znemožnil brániť svoje práva, nakoľko skôr ako súd zastavil dovolacie konanie, požiadali o oslobodenie od súdnych poplatkov, o návrhu ktorom súd prvého stupňa nerozhodol, postup ktorý je v rozpore so stabilnou súdnou praxou (R 22/1971, R 14/1976, Rc Cz 47/70 obdobne ZsP 1/2009) v dôsledku čoho navrhuje, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby im priznal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p., následne vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky 1./ je dôvodné.

Podľa § 138 ods. 1 prvá veta O. s. p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Podľa § 138 ods. 2 O. s. p. v návrhu musia byť pomery účastníka dokladované
a) vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní ministerstvo spravodlivosti na svojom webovom sídle, alebo
b) rozhodnutím o hmotnej núdzi podľa osobitných predpisov.

Pretože právo na súdnu ochranu je jedným zo základných práv každého účastníka konania, je povinnosťou súdu zodpovedne skúmať, či účastník - žiadateľ o oslobodenie od súdnych poplatkov skutočne nie je osobou, ktorej je potrebné, práve s použitím ustanovenia § 138 ods. 1 O. s. p., umožniť uplatnenie práva na súdnu ochranu, keďže účelom citovaného zákonného ustanovenia je ochrana tých, ktorí by pre svoje zlé majetkové pomery, bez ohrozenia svojich zákonných potrieb, nemohli uplatňovať,

tvrdiť a obhajovať svoje práva v súdnom konaní (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26 októbra 2010, sp. zn. 5Sžo/219/2010).

Pri svojom rozhodovaní vychádza súd zo skutkového stavu veci, zisteného a existujúceho v čase jeho rozhodovania, t. j. zo zistených osobných, majetkových pomerov účastníka, ale aj z povahy uplatňovaného nároku, ako aj výšky súdneho poplatku v prejednávanej veci.

Odvolačný súd zistil, že navrhovateľka 1./ poberá od januára 2010 invalidný dôchodok vo výške 110,- €. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 04. 12. 2014 bol navrhovateľke zvýšený invalidný dôchodok na 115,90 € mesačne. Je podielovou spoluvlastníčkou bytu na A. X, ktorý obýva spolu s dcérami. Mesačné výdavky súvisiace s bývaním sú vo výške 45,80 € a mesačné výdavky na lieky sú vo výške 50,- €.

Odvolačný súd z vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že navrhovateľka 1./ osvedčila existenciu takých pomerov, na základe ktorých jej je potrebné priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, v dôsledku čoho napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa, týkajúce sa nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov vo vzťahu k navrhovateľke 1./, v zmysle § 220 O. s. p. zmenil tak, že navrhovateľke 1./ oslobodenie od súdnych poplatkov v dovolacom konaní priznal.

Navrhovateľ 2./ nárok na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov odôvodňuje „celkovou nemajetnosťou a skutočnosťou, že je samostatne zárobkovo činnou osobou bez príjmu.“ Pokiaľ navrhovateľ 2./ v konaní požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov bolo jeho povinnosťou vierohodným spôsobom súdu preukázať celkovo osobné, rodinné, zdravotné, majetkové a sociálne pomery, pretože nie je úlohou súdu, aby si podklady zadovážoval sám, keďže súd je orgánom prieskumným a nie vyhľadávacím. Iba na základe predložených listinných dôkazov môže súd vyhodnotiť, či navrhovateľom 2./ prezentovaná nepriaznivá finančná situácia, je objektívne daná okolnosťami existujúcimi nezávisle od jeho vôle a či eventuálnou úhradou súdneho poplatku by došlo k závažnému zásahu do majetkovej sféry navrhovateľa 2./, že by mu privodila stav hmotnej núdze a znemožnila by tak efektívnu obranu v konaní.

Súd prvého stupňa nemal k dispozícii relevantné doklady, z ktorých by mohol vychádzať pri posudzovaní uplatneného procesného nároku navrhovateľa 2./ Po rozhodnutí súdom prvého stupňa o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, doložil navrhovateľ 2./ čestné vyhlásenie, že jeho príjem sa rovná nule a daňové priznanie nepodával, potvrdenie ktoré pre dokladovanie pomerov v súlade s poučením súdu nezodpovedá žiadaným kritériám, v dôsledku čoho musí odvolací súd konštatovať, že navrhovateľ 2./ vierohodným spôsobom nepreukázal súdu svoje pomery, z ktorých by bolo možné ustáliť celkovú majetkovú situáciu, nakoľko ním tvrdené skutočnosti postrádajú hodnoverný doklad. Absencia podkladov z ktorých by bolo možné posúdiť dôvodnosť jeho návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov pretrváva aj v odvolacom konaní; nadväzne na túto okolnosť je nutné považovať rozhodnutie súdu prvého stupňa za vecne správne, v dôsledku čoho odvolací súd uznesenie súdu o návrhu navrhovateľa 2./ o oslobodenie od poplatkov v zmysle § 219 ods. 1 a 2 O. s. p., ako vecne právne potvrdil.

Pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa, o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, je potrebné toto rozhodnutie ako nezákonné zrušiť (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 8. júla 1970, R 22/1970), keďže predmetné rozhodnutie prvostupňový súd vydal skôr, ako rozhodol o skoršom procesnom návrhu navrhovateľov o oslobodenie súdneho poplatku. Pred rozhodnutím o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov, podanej na súde prvého stupňa, nemôže tento súd ani vydať výzvu na zaplatenie poplatku, ani vydať rozhodnutie ukladajúce zaplatenie poplatku, ani zastaviť konanie pre nezaplatenie poplatku, ani predložiť vec odvolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní. (Pozri R 22/1971, rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/141/2005).

Ak by odvolací súd súčasne zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, resp. by ho potvrdil, a tiež by potvrdil rozhodnutie, ktorým bolo konanie zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku, odoprel by odvolateľovi reálnu možnosť súdny poplatok zaplatiť a pokračovať v konaní.

Pre rozhodnutie odvolacieho súdu, rovnako ako pre rozhodnutie súdu prvého stupňa, je v zmysle § 154 ods. 1 O. s. p., v spojení s ustanoveniami § 167 ods. 2 a § 211 O. s. p. rozhodujúci stav v čase

jeho vyhlásenia. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, odvolací súd napadnuté uznesenie, č. k. 39C/343/2010-317 zo dňa 6. novembra 2014, ako predčasné zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p., keď zastavením konania, ak na to neboli splnené podmienky, prvostupňový súd navrhovateľom odňal možnosť konať pred súdom a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O. s. p.) a bude jeho úlohou po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia č. k. 39C/343/2010-342 zo dňa 30. decembra 2014 opätovne navrhovateľa 2./ vyzvať na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie, pod následkom zastavenia konania.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e príпустné.